

PREDSTAVITEV PROGRAMA ŠPORTNE ZVEZE MURSKA SOBOTA za obdobje 2016-2020

GOMBOŠI ANDREJ

UVOD

Zavedati se je treba, da je šport celovito področje, ki mora biti prisoten v vrtcih, šolah, društvih in tudi v individualnih dejavnostih občanov. Interesne dejavnosti otrok v vrtcih in šolah so temelj, iz katerega se vključujejo v interesno športno vzgojo in kasnejšo usmerjenost v kakovostni in vrhunski šport.

Šport je temeljna pravica vsakega človeka, tako otroka, mladostnika, odraslega človeka, starostnika, znotraj teh skupin, pa tudi vseh oseb s posebnimi potrebami. Športna dejavnost je pomembna za blaginjo prebivalcev Mestne občine Murska Sobota. Zaradi vpliva na razvoj mladega človeka in s tem tesno povezanega oblikovanja zdravega življenjskega sloga ter pridobivanja socialnih kompetenc predstavlja športna dejavnost otrok in mladine prednostno vsebino nacionalnega programa športa, prav tako pa je izjemnega pomena redna športno rekreativna dejavnost odraslih, ki ne sme podleči diskriminaciji na podlagi socialno-ekonomskega statusa.

Murska Sobota kot regijsko središče ima poleg športne tradicije in svoje prepoznavnosti na športnem področju v državnem merilu solidno razvito mrežo objektov, širok spekter športnih panog in naravna bogastva, zato želimo dane prednosti izkoristiti in ustvariti sodobne pogoje za izvajanje in razvoj športnih dejavnosti ter s tem omogočiti dostopnost športa najprej svojim občanom in tudi skozi turizem ljudem zunaj lokalnega okolja.

ANALIZA STANJA

Poleg Športne zveze Murska Sobota na področju športne dejavnosti v MOMS delujejo še gospodarske družbe, leta 2010 pa je bil v mestni občini ustanovljen tudi Zavod za kulturo turizem in šport M. Sobota.

Podatki kažejo, da je kljub posameznim športnim uspehom, šport v MOMS v organizacijski krizi, predvsem zaradi slabega poslovnega okolja, pretirano razpršene organiziranosti, odhajanja strokovnih kadrov v tujino, zastarelih poslovnih modelov in ne posodobljene športne infrastrukture. V zadnjem času se vse bolj srečujemo z »begom« velikega števila v domačih klubih vzgojenih športnikov, kot tudi strokovnega kadra v sosednjo Avstrijo. Kot primer zastarele športne infrastrukture, ki več ne ustreza mednarodnim standardom navajamo mestni stadion Fazanerija.

Mestna občina Murska Sobota je po kvantitativnih kazalcih, torej po športni površini na prebivalca med najbolje uvrščenimi občinami v Sloveniji. Kvalitativni kazalci pa kažejo, da so športni objekti zastareli in neustrezni za športne udeležence. Takšni športni objekti ne omogočajo izvedbe kakovostnega športnega dogodka in ponudbe spremljevalnih storitev, ki bi športnim društvom omogočale pridobivanje dodatnih prihodkov iz poslovanja.

Kljub vsem pobudam se v zadnjem času ni izvedlo nobenih večjih aktivnosti v zvezi s pripravljanim projektom za prenovu in gradnjo športnih objektov oz. novih športnih storitev, ki bi omogočale hitrejše in učinkovitejše črpanje finančnih sredstev iz drugih javnih sredstev na državni in evropski ravni. S tem bi se lahko bistveno pomnožila javna sredstva proračuna MOMS.

Da bi bila slika še slabša parametri kažejo, da so gibalne sposobnosti otrok in mladine v Sloveniji nazadovale. Hkrati raziskave kažejo, da se gibalne sposobnosti nedvomno pomembno razvijajo s pogostim in raznovrstnim ukvarjanjem s športom, še toliko bolj pa to velja za ukvarjanje z vrhunskim športom.

ŠPORTNA ZVEZA MURSKA SOBOTA

Šport v Murski Soboti je organiziran na društvenih temeljih. Najstarejša organizacija, pod okriljem katere deluje večina športnih društev, je Športna zveza Murska Sobota. Športna zveza Murska Sobota je bila ustanovljena leta 1991 in je naslednica Zveze telesnokulturnih organizacij občine Murska Sobota ter nekdanje Občinske zveze za telesno kulturo Murska Sobota.

Po definiciji zakona je samostojno, nepridobitno združenje športnih društev, ki na območju Mestne občine Murska Sobota deluje na področju športa ali je kako drugače povezana s tem področjem.

Je krovna organizacija športa v lokalni skupnosti, v kateri je registriranih med 120 do 130 športnih in drugih društev povezanih s športno dejavnostjo.

Športna zveza Murska Sobota povezuje ter ima v svojem članstvu trenutno 57 športnih društev s plačano članarino. Svojo povezovalno vlogo udejanja z:

- vključenostjo v krovne državne organizacije,
- skrbjo za razvoj osnovnih organizacij športa ter športnih društev,
- usklajevanjem pogojev za razvoj športa na lokalnem nivoju,
- partnerstvom v lokalni skupnosti pri usklajevanju lokalne športne politike,
- pripravo koledarja vseh športnih prireditev, koordinacijo ter zbiranjem vseh ostalih pomembnih informacij o športnem dogajanju,
- pripravo letnega programa športa, nadzorom nad izvajanjem letnega programa športa,
- organizacijo, promocijo in trženjem športne ponudbe
- pripravo izobraževalnih oblik, posvetov, seminarjev in drugih pomembnih dejavnosti v športu
- pripravo urnikov vadbe, dajanjem športnih prostorov v najem: športni dvorani Osnovna šola I in Osnovna šola III, telovadnice Osnovne šole II, Osnovne šole Krog, Osnovne šole Bakovci,
- skrbi za športne, rekreativne centre v primestnih naseljih ter s skrbi za druge športne objekte v Mestni občini Murska Sobota,
- sodelovanjem pri načrtovanju in izgradnji športnih ter obnovi športnih objektov,
- pripravo podatkov o športni dejavnosti, vodenjem seznama kategoriziranih športnikov, seznama vseh izvajalcev športne dejavnosti, vodenjem evidence vseh strokovnih kadrov,
- izdelavo koledarja športnih prireditev, ponudbo vadbenih površin v MOMS,
- izborom najboljših športnih dosežkov na letni ravni v MOMS, akcijami učenja plavanja ter pripravo celovitega pregleda izvajanja programov športne dejavnosti v

MOMS

- aktivnim sodelovanjem pri vseh športno-rekreacijskih dogodkih ter drugih dejanjih povezanih s športom v Mestni občini Murska Sobota.

Ena od bistvenih prvin uspešnosti v vsaki dejavnosti je načrtovanje strategije oziroma načrtovanje ciljev in spremljanje njihovih uresničitvev. V procesu strateškega načrtovanja moramo odgovoriti na tri temeljna vprašanja:

1. Zakaj organizacija obstaja v nekem okolju in kaj je njen osnovni namen, oziroma poslanstvo.
2. Kaj mora organizacija narediti da bi čim boljše uresničevala svoj namen, torej kaj je njena vizija in kaj so strateški cilji?
3. Kako bo vizijo in strateške cilje uveljavila in uresničila poslanstvo organizacije v tem primeru Športna zveza Murska Sobota.

Namen Športne zveze Murska Sobota je udejanjane interesov svojih članic javnega interesa v lokalni skupnosti opredeljenega z letnim programom športa.

Javni interes na področju športa v občini obsega dejavnosti na vseh področjih športa v skladu s prednostnimi nalogami, ki so opredeljene v nacionalnem programu športa (NPŠ) in se uresničujejo tako, da se:

- zagotavljajo finančna sredstva za sofinanciranje LPŠ na ravni občine,
- spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj dejavnosti na vseh področjih športa,
- načrtuje, gradi, posodablja in vzdržuje lokalno pomembne športne objekte in površine za šport v naravi.

Poslanstvo Športne zveze Murska Sobota se odraža skozi sodelovanje s športnimi društvi in lokalno skupnostjo pri oblikovanju in izvajanju naslednjih segmentov športa:

- športna vzgoja otrok in mladine,
- športna vzgoja otrok in mladine usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,
- športna vzgoja otrok mladine s posebnimi potrebami (motnjami v razvoju),
- športna dejavnost študentov,
- kakovostni šport,
- vrhunski šport,
- športna rekreacija,
- šport invalidov,
- šport starostnikov nad 65 let,
- šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov,
- statusne pravice športnikov, trenerjev in strokovna podpora programov,
- sodelovanje pri izgradnji in vzdrževanju javnih športnih objektov in površin,
- informatika v športu, informacijsko komunikacijska tehnologija na področju športa,
- založniška dejavnost in propaganda športne dejavnosti.

Strategija opredeljuje javni interes, ki ga udejanjajo nosilci in izvajalci športa v MOMS. S strategijo na področju športa v obdobju 2016-2020 bomo soustvarjali pogoje za razvoj športa ter prispevali k kakovosti življenja v MOMS. Udejanjanje javnega interesa bomo dosegli tako, da bomo:

- a) zagotovili vsakemu posamezniku možnosti za dejavno sodelovanje v športu v varnem in zdravem okolju;

- b) zagotovili vsem mladim kakovostno zunajšolsko športno udejstvovanje, ki jim bo skupaj s kakovostnim poukom športne vzgoje omogočilo pridobiti gibalne ter druge sposobnosti na taki ravni, da bo šport postal del njihovega zdravega življenjskega sloga;
- c) zagotovili vsakemu, ki ga to zanima in je za to sposoben, možnost izboljšanja osebnega športnega dosežka z namenom uveljavitve na državni ravni ali v mednarodnem športnem prostoru, s čimer bo posledično povečana tudi prepoznavnost Mestne občine M. Sobota;
- d) skladno z načeli trajnostnega razvoja ustvarjali spodbudno okolje za razvoj različnih oblik športnih dejavnosti za vse skupine prebivalstva, (pešačenje, tek, kolesarjenje, itd.) ter za druženje in preživljanje prostega časa (igrišča, parki, naravne poti itd.);
- e) krepili vlogo in pomen predvsem tistih športnih društev, ki prebivalcem ponujajo kakovostne športne storitve, imajo značaj javne dobrine in so kot taka pomemben del civilne družbe ter si s svojim delovanjem prizadevajo za dobrobit celotne skupnosti.

Če povzamemo so torej cilji, ki jih bo v prihodnosti zasledovala Športna zveza Murska Sobota, sledeči:

- prisluhniti interesom občanov in jim šport ter rekreacijo kar najbolj približati,
- nadaljevati razvoj vseh športnih panog, ki so zastopane v naši občini,
- pomagati društvom, ki so v težavah, da ohranijo svojo športno dejavnost,
- sodelovati z javnim zavodom za Kulturo turizem in šport Murska Sobota pri organizaciji in izvedbi športnih prireditev
- v sodelovanju z Mestno občino Murska Sobota povečati sredstva za sofinanciranje programov športa – LPŠ.

Najpomembnejša naloga na področju športa je vsekakor priprava in strokovno izvajanje letnega programa športa v naši občini.

Občinski svet uvrsti v letni program športa tiste vsebine nacionalnega programa, ki so pomembne za lokalno skupnost in upošteva tudi tradicijo in posebnosti športa v lokalni skupnosti. Izbor programov se izpelje na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi Ministrstvo za šolstvo in šport za državno raven in lokalna skupnost za lokalno raven na podlagi meril. Le-te sprejme minister, pristojen za šport, za programe skupnih nalog na državni ravni in občinski svet za programe na lokalni ravni.

Murska Sobota je po trenutnih podatkih, ki se nanašajo na področje tekmovalnega športa, predvsem v kolektivnih športnih panogah, med slabše uvrščenimi mestnimi občinami v Sloveniji. Ima namreč zelo omejene finančne vire, kar se tiče sponzorstva, donatorstva ter drugih virov financiranja. Razvito športno življenje je sestavni del vsakega sodobnega mesta, Murska Sobota pa svoj položaj v tekmovalnem športu na področju kolektivnih športnih panog v primerjavi s številnimi drugimi slovenskimi mesti izgublja. Na državnem nivoju imamo samo še eno društvo, to je odbojarski klub, ki tekmuje v prvi slovenski nacionalni ligi.

Žal v Proračunu MOMS na postavki Letni program športa (gledano v procentih) beležimo manj sredstev v primerjavi z drugimi mestnimi občinami v Sloveniji.

S tesnejšo komunikacijo ter sodelovanjem z Mesno občino Murska Sobota si bomo prizadevali povečati finančna sredstva na postavki LPŠ na višino, ki bo primerljiva z ostalimi mestnimi občinami v R Sloveniji.

V zadnjih letih namreč ugotavljamo, da se sredstva za letni program športa v naši občini konstantno zmanjšujejo. Problematika zmanjševanja občinskih sredstev za potrebe športa je še toliko večja, ker enostavno v našem okolju ni več sponzorjev, ki bi bili bodisi zainteresirani bodisi finančno zmožni podpreti šport kot pomemben segment družbenega življenja.

S povečanjem sredstev na postavki LPŠ želimo v bodoče olajšati oziroma zmanjšati breme staršem, ko ti iz lastnega žepa prispevajo za kotizacije, vadbine saj socialni status velikega dela populacije v naši regiji tega preprosto več ne zmore. Prejeta sredstva bi ciljno usmerili v:

-športno vzgojo otrok in mladine ter

-športno vzgojo otrok in mladine usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,

Tudi centralizacija je posledično privedla do situacije, da športna društva s sedežem v Ljubljani, ki se nahajajo v isti športni panogi, v isti ligi ter z enakimi ali slabšimi rezultati, kot jih imajo športna društva s sedežem v M. Soboti, dobijo bistveno več finančnih sredstev, kot naša lokalna društva. Primerov je centralizacije moči odločanja je ogromno. Naj navedemo le nekaj najmočnejših gospodarskih družb (Triglav, Telekom, Petrol....).

Glede na navedeno bi se bilo v prihodnosti smiselno povezati z ostalimi športnimi zvezami, kot tudi z ostalimi občinami v naši regiji, zavzeti enotno stališče do prevelike moči odločanja v Ljubljani ter poskusiti najti sistemsko rešitev, ki bi izboljšala možnosti za razvoj naših športnih kolektivov.

Veliko prostora za sodelovanje je tudi na področju izgradnje in obnove športne infrastrukture. Ugotavljamo, da je veliko športni objektov v lasti občine zastarelih oziroma funkcionalno neuporabnih za višji nivo tekmovanja, zato tudi to področje potrebuje širšo strokovno analizo.

ZAKLJUČEK

Mestna občina Murska Sobota ima dolgoletno športno tradicijo, ki v marsičem vpliva na športno dejavnost tudi v sedanosti. Športne panoge z več desetletno tradicijo dajejo prepoznavnost občini v širšem pomenu. Sama tradicija je pomembna, vendar pa je zaradi slabe ekonomske situacije v naši regiji razvoj športa in njegovih posameznih panog resno ogrožen. Novo vodstvo v tem pogledu čaka težka naloga. Časi, ki nas čakajo v prihodnosti na področju športa v naši občini bodo terjali enotnost v vodstvu Športne zveze M. Sobota kot predstavnika vseh športnih institucij.

Andrej Gomboši

